

den samme Indvending kunde gjøres imod den høitærede Minister, som selv har draget Tilskudet fra adskillige af disse Skoler. Hvis man tager Tilskudet fra dem, siger den ærede Minister: Det nytter ikke Noget, Pengene komme alligevel ad privat Veie. Men den ærede Minister har dog fundet Anledning til at tage Understøttelsen fra dem, og jeg tror med god Grund; thi Et er, at man ikke kan forhindre Skoler fra at give Folk usund Føde; men et Andet er, at man kan lade være at sætte Statens Etiket paa dem, i Kraft af hvilken man indbilder Befolkningen, at det er god og sund Føde, medens det i Virkeligheden ikke er det. Det er Betydningen af at tage Statstilskudet fra dem, at man siger: Vi ville ikke være med til at sætte en Autorisation paa disse Skoler, vi ville ikke være med til at give Befolkningen den Tro, at det er Skoler, der due noget, medens de i Virkeligheden kunne bringe Ungdommen ind paa Veie, som ikke ere til Held for den. Det er den samme Betragtning, vi have fulgt ved at sige: Naar der nu efter den høitærede Ministers egen Fremgangsmaade har været en Række af Skoler, som have viist sig at virke paa en saadan Maade, at de ikke fortjene, at Staten giver dem den Autorisation, som Statsunderstøttelse er, ville vi følge den samme Veie ved at sige: Saa tage vi det tilsvarende Beløb bort, som tidligere har været ydet til disse Skoler. Herved gaa vi i Grunden kun den Veie, den ærede Minister er gaaet, og drage Konsekvenserne af det ved at sige: En Del Skoler have viist sig at virke paa en saadan Maade, at de ikke virke til Gavn for Ungdommen; Ministeren har taget Tilskudet fra dem; nu vel, vi ere enige med den høitærede Minister og foretage derfor en Formindsfelse af Bevillingen i Overensstemmelse dermed. Saa kunde man jo ganske viist sige, at vi kunde give det til Andre, men der er det egentlig, at vor Hovedindvending ligger; vi have for lidt Begreb om, hvorledes man egentlig fører Tilsyn med, at disse Skoler virke paa en tilfredsstillende Maade. Hvorledes drager man Omsorg for, at det virkelig er gode og gavnlige Oplysninger, der meddeles, thi naar man tror, at vi skulde være imod at støtte Skoler, der give virkelig god og saglig Oplysning, er det en Vildfarelse, som jeg ikke

behøver at gjendrive. Vi ville selvfølgelig altid være med til at fremme Foranstaltninger, der staae Befolkningen god og sund Oplysning, men vi ville ikke være med til at give dem Noget, der drive en ensidig, agitatorisk Virksomhed og derved kun bringer Ulykker over Ungdommen. Men hvorledes føres egentlig Tilsynet, hvilken Garanti kræves der i Henseende til Personer, i Henseende til Styrelsen, for at en Skole kan faae dette Tilskud? Naar vi give et Tilskud til Realskoler, have vi en Garanti gjennem de Byer, som oprette dem. Men hvilken Garanti er der for Højskolerne? Ja, man siger vel — jeg har i alt Fald, saa vidt jeg hukker, hørt det — at man anser det for tilstrækkeligt, naar en Skole kan samle Elever. Men det er i og for sig ikke nogen Garanti. En Skole kan samle Elever af mange andre Grunde, end fordi den er god. Og hvorledes kontrollerer man, at det Antal Elever, som opgives, virkelig findes der? Naar man kommer ud paa Landet, saa hører man saadan Noget, som at en Højskoleforstanders Børn uden videre regnes med til Eleverne, selv om de ikke ere i den Alder, at de kunne komme i Skolen, og andre Steder tager man Svende, der arbejde paa Bygningen, med. Hvorledes kontrollerer man det? Og dernæst, hvorledes kontrollerer man den Undervisning, der gives i disse Skoler? Det, man hører, der skal foregaa derinde, er undertiden ligefrem komisk. Jeg har f. Ex. saaledes hørt, at de et Sted ligefrem legede Rigsret derinde og sad og domfældte det høie Ministerium for Grundlovsbrud og deslige. Naar man kommer ud paa Landet, saa hører man den Slags Historier om, hvad der foregaa der, men jeg har naturligvis ingen Garanti for, at det er rigtigt. Jeg spørger imidlertid, hvorledes kontrollerer man, om noget Saadant foregaa eller ikke? Og hvis saa det endda var det Værste, thi en saadan Optraeden viser jo dog en Slags Respekt for Ordenens Opretholdelse, for Domstole osv., og det synes i det Mindste mig, at man derved viser en vis Respekt for Rigsretten; men der er andre Skoler, hvor der, som jeg antager, føres en saadan Lærdom ind, der vissefelig ikke viser nogen Respekt for Rigsretten. Jeg har saaledes forleden Dag set en Adresse med en Højskoleforstanders Navn i Spidsen, hvori det erklæres, at den